

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

หัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศอยู่ที่การพัฒนา การศึกษาจึงเป็นสิ่งที่คนในชาติควรตระหนักถึงความสำคัญ การศึกษาจะบรรลุเป้าหมายได้นั้น ต้องอาศัยกระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพช่วยพัฒนาการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544, หน้า 3) ซึ่งสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยกำหนดว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการเรียนการสอนจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพใช้การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2545, หน้า 12)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ดังนี้ สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำรงชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราว ในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษา ค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ สาระที่ 3 การฟัง การดู การพูด มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์ สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังภาษาภูมิปัญญาทางภาษาและรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 9)

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้มอบไว้ให้กับไทยชาติไทยเป็นชาติที่มีภาษาใช้ เป็นของตนเองมาจนถึงปัจจุบันภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันทำให้สามารถประกอบธุรกิจ การงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุขและเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด

วิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางสังคม และเศรษฐกิจ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 31)สอดคล้องกับคำกล่าวของ(ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์, 2542, หน้า 5) กล่าวไว้ว่า ภาษาไทยเป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะเปิดประตูไปสู่การเรียนรู้วิชาอื่นๆ ได้เป็นอย่างดีภาษาไทยเป็นสื่อของการเรียนรู้ และเป็นเครื่องมือในการแสดงความคิดเห็นของภาษาไทยเป็นประโยชน์แก่เด็กในเวลาเรียนวิชาต่างๆ และเป็นประโยชน์แก่ผู้ใหญ่ในการทำมาหากิน ที่สำคัญที่สุดเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศ

จากการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและนโยบายปฏิบัติการการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้ทันกับกระแสสังคมและเศรษฐกิจที่กำลังเปลี่ยนแปลงครูผู้สอนต้องปรับการเรียนการสอนของครูให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางภาคสังคมและเศรษฐกิจ ผู้การเป็นครูอาชีพให้สามารถพัฒนาให้ทันกับกระแสโลกาภิวัตน์ มีการจัดการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วยสื่อและนวัตกรรมประกอบการเรียนการสอนรวมทั้งการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างครบวงจรน่าจะเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในการจัดการเรียนการสอนผู้ศึกษาค้นคว้ามีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น แต่เนื่องจากการเรียนการสอนในปัจจุบัน นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา มีความชอบและให้ความสำคัญในการเรียนกลุ่มสาระอื่นมากกว่าการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยเฉพาะการเรียนวิชาหลักภาษาไทย ซึ่งนักเรียนมีความเห็นว่าเป็นวิชาที่เข้าใจยาก เนื้อหาหนัก นักเรียนขาดความสนใจและไม่มีความเข้าใจเรื่องหลักการใช้ภาษาไทยเท่าที่ควร ทำให้เกิดปัญหาต่อการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จากการรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ(O-Net) ปีการศึกษา 2551 ของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ในระดับช่วงชั้นที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มาตรฐานการเรียนรู้ มาตรฐานที่ 4.1 พบว่าค่าสถิติ ผู้เรียนมีความรู้หลักการใช้ภาษาไทยอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ ผลการทดสอบคะแนนเต็ม 34 คะแนน ได้คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 16.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.93 (รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2551, หน้า 5) ดังนั้นการแก้ปัญหาการเรียน หลักการใช้ภาษาไทย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง หากนักเรียนไม่เห็นความสำคัญและไม่ให้ความสนใจในหลักภาษาไทยแล้ว เท่ากับว่านักเรียนขาดบรรทัดฐานของการเรียนภาษาจนเป็นเหตุให้ใช้ภาษาไทยบกพร่องและผิดพลาดอยู่เสมอ การเรียนการสอนหลักการใช้ภาษาไทย จะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จากการ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้สังเคราะห์งานวิจัย พบว่า การการใช้สื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรม

ที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพผู้เรียนหลายรูปแบบ เช่น การจัดบทเรียนโมดูล การจัดศูนย์การเรียนรู้ ชุมการเรียนรู้ด้วยตนเอง บทเรียนมัลติมีเดีย และบทเรียนสำเร็จรูป ล้วนเป็นสื่อที่น่าสนใจและนำมาพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยได้อย่างดีมีประสิทธิภาพ

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงมุ่งมั่นที่จะพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เรื่องการสร้างคำในภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เรื่องการสร้างคำในภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน โดยการใช้บทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรงเรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เรื่องการสร้างคำในภาษาไทย

ความสำคัญของการวิจัย

ได้บทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เรื่องการสร้างคำในภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

1. เพื่อสร้างแรงจูงใจกระตุ้นให้นักเรียนสนใจเรียนหลักการใช้ภาษาไทยและสามารถศึกษาหาความรู้ ด้วยตนเองโดยศึกษาจากบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เป็นแนวทางในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปแบบในระดับต่าง ๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้ศึกษาแบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน โดยกำหนดขอบเขตในแต่ละขั้นตอน ออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านแหล่งข้อมูล ด้านเนื้อหา และด้านตัวแปร ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรงเรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1. ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเหมาะสมของบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เรื่องการสร้างคำในภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนสาธิตวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่มเล็กจำนวน 3 รูป กลุ่มกลางจำนวน 9 รูป จำแนกเป็นนักเรียน เก่ง กลาง และอ่อน อย่างละ 3 กลุ่มใหญ่จำนวน 30 รูป ในการหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80 /80

ขอบเขตด้านเนื้อหา

บทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นเนื้อหาที่ใช้ศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 4 มาตรฐาน ท 4.1 ตัวชี้วัดที่ 2 (ท 4.1 ม.1/2)โดยนำมาวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อนำไปสร้างบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง จำนวน 5 เล่ม ดังนี้ 1. คำประสมจำนวน 2 เล่ม 2. คำซ้ำจำนวน 1 เล่ม 3. คำซ้อน จำนวน 2 เล่ม

ขอบเขตด้านตัวแปร

1. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรงเรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2. ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80/80

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้บทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนหลวงพ่อเพชรวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จำนวน 41 รูป

ขอบเขตด้านเนื้อหา

บทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นเนื้อหาที่ใช้ศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 4 มาตรฐาน ท 4.1 ตัวชี้วัดที่ 2 (ท 4.1 ม.1/2) โดยนำมาวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อนำไปสร้างบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง จำนวน 5 เล่ม ดังนี้ 1. คำประสมจำนวน 2 เล่ม 2. คำซ้ำจำนวน 1 เล่ม 3. คำซ้อน จำนวน 2 เล่ม

ขอบเขตด้านตัวแปร

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ การเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรงเรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องการสร้างคำในภาษาไทย

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553
โรงเรียนหลวงพ่อเพชรวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
จำนวน 41 รูป

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นความพึงพอใจที่มีต่อบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เรื่องการสร้างคำในภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เกี่ยวกับรูปลักษณะ เนื้อหาสาระ และการใช้ภาษา

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เรื่องการสร้างคำในภาษาไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

บทเรียนสำเร็จรูป หมายถึง บทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยกำหนดเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ในการเรียนรู้ที่ละกรอบหรือเฟรม เนื้อหาเป็นขั้นตอนที่ละน้อย และมีเสริมแรงแก่ผู้เรียนเป็นระยะ ๆ เมื่อจบเฟรมจะคำถามท้ายบทให้ผู้เรียนคิดทำกิจกรรมแล้วตอบ และมีเฉลยให้ทราบผลทันที

การสร้างคำในภาษาไทย หมายถึง การนำหน่วยคำตั้งแต่สองหน่วยคำขึ้นไปนำมาเข้าเป็นคำคำเดียว คำที่สร้างโดยหน่วยคำที่มีความหมายต่างกันเรียกว่า คำประสม คำที่สร้างโดยหน่วยคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน เหมือนกัน หรือตรงกันข้ามกันเรียกว่าคำซ้อน คำที่สร้างโดยนำคำคำเดียวกันซ้ำกันเรียกว่าคำซ้ำ

ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป หมายถึง คุณภาพของบทเรียนสำเร็จรูปตามเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 จากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนในบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย

80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนด้านความรู้ที่เกิดจากการใช้บทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สามารถวัดได้จากการใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำนวน 30 ข้อ

ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง หมายถึง ความรู้สึกในทางบวกของนักเรียน ที่มีต่อบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เรื่องการสร้างคำในภาษาไทย ในด้านรูปลักษณ์ เนื้อหาสาระ และการใช้ภาษา

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เรื่องการสร้างคำในภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่าก่อนเรียน